

Redactie:

Mr. H. Singer-Dekker
Burg. Elsenlaan 147
Rijswijk-Z.H.
Telef. 070-11.98.43

✕

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

✕

Verschijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

SEPT. 1960
9e JAARGANG

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

Humanistisch Nieuws	Blz. 125
Humanistisch Centrum Mens en Wereld	" 125
Bestuur	" 125
Huisvesting van buitenkerkelijke bejaarden	" 126
De A.H. Gerhardstichting	" 126
Humanistische Stichting voor Bejaarden	" 126/127
De Stichting Reinalda Huis te Haarlem	" 127

HUMANITAS

Kaderblad	" 127
-----------	-------

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

Verenigingsbladen	" 128
Zomerkampen	" 128
Weekend "Verdraagzaamheid"	" 128

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG "SOCRATES"

Naamsverandering	" 128
Najaarsconferentie	" 128

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Jaarvergadering	" 128
Vernieuwing	" 128/129

RADIO-LEZINGEN

Lezingen in de maanden september en oktober voor de VARA	" 129
Lezing voor de AVRO	" 129

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST

" 129/130

INTERNATIONAAL NIEUWS

Dagelijks Bestuur IHEU	" 131/132
Correspondentieclub	" 132
Amerika	" 132

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.

Een artikel over verzuiling. (Friese Koerier)

Blz 133/134

Humanistische rubrieken. (Arnhemse Dagblad)

" 134

De taak van het Humanisme (Bevrijdend Denken)

" 134/135

HUMANISTISCH VERBOND

Humanistisch nieuws.

Dit nummer heeft een andere inhoud, dan onze lezers gewend zijn. Tengevolge van de vakanties bleek het niet mogelijk van alle organisaties de copy op tijd binnen te krijgen. Wij vertrouwen U in het oktobernummer al het ontbrekende te kunnen bieden, speciaal ook het verslag van de Zomerschool die in juli is gehouden.

Humanistisch Centrum Mens en Wereld .

Het jaarverslag over 1959 van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld is onlangs verschenen. Wij ontleenen daaraan het volgende:

In 1959 werd de voornaamste taak van het Centrum, de versterking van het contact en het uitwisselen van gegevens tussen de humanistische organisaties, alsmede de leiding van het Humanistisch Instituut voor Sociaal Onderzoek, en de Pers- en documentatiedienst, in regelmatig gehouden bijeenkomsten van de bestuursleden, op vruchtbare wijze voortgezet. Daarnaast zag het Humanistisch Instituut voor Sociaal Onderzoek zijn pogingen een subsidie te verkrijgen voor een onderzoek naar de buitenkerkelijkheid, met succes bekroond. Het kon dus in 1959 met de werkzaamheden daartoe beginnen.

Door enkele leden van het dagelijks bestuur werden bovendien in 1959 plannen uitgewerkt om in 1960, in enkele plaatsen van Nederland, een proef te nemen met Ontmoetings- en gespreksmiddagen voor "niet aangesloten" buitenkerkelijken. Deze nieuwe activiteit naar buiten van het Centrum moet beschouwd worden als een proefneming om te onderzoeken welke behoeften er op dit gebied onder buitenkerkelijken leven.

Interne conferenties voor bestuursleden en kaderleden der deelnemende organisaties, zoals die in het verleden met succes zijn georganiseerd, zullen ook in de toekomst weer worden gehouden, zodra zich onderwerpen aandienen die, naar het oordeel van het bestuur, onderling overleg der Hoofdbesturen of functionarissen en gezamenlijke beleidsvorming of meningsvorming noodzakelijk maken.

Bestuur.

Op 18 juni 1959 werd het secretariaat van Mr. Ed. Emmering overgenomen door H. van Schaaik en op 18 november werd H. Bosselaar als 2e secretaris geïnstalleerd. De bestuurssamenstelling op 31 december 1959 was:

Mej. M. Dijkstra, Humanitas,	voorzitster	}	Dagelijks Bestuur
Dr. J.P. van Praag, Hum. Verbond,	vice-voorzitter		
H. van Schaaik, Humanitas,	secretaris		
Th.W. Polet, Hum. Verbond,	penningmeester		
H. Bosselaar	2e secretaris		
Mw. D. Heroma-Meilink,	Vert. Landelijke Stichting Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden		
Mr. M. Knap,	Vert. A.H. Gerhardstichting		
Dr. E. Nordlohne,	Vert. Humanistisch Thuisfront		
W. Romijn,	Vert. Weezenkas		
H. van Woudenberg,	Vert. Humanistische Werkgemeenschap in de Partij van de Arbeid		
Mw. Mr. H. Singer-Dekker,	Hoofd van de Pers- en Documentatiedienst maakt als adviseur alle vergaderingen mee.		

Het jaarverslag gaat op verschillende hierbovengenoemde punten nog nader in.

Huisvesting van buitenkerkelijke bejaarden.

"Humanistisch Contact" het contactorgaan van de Gemeenschap Haarlem van het Humanistisch Verbond en de afdeling Haarlem van de Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk "Humanitas" geeft in zijn julinummer een overzicht van de ontwikkeling van de Humanistische activiteiten ten aanzien van de huisvesting van bejaarden en deelt verder iets mee over de plannen van Haarlem op dit punt. Wij laten het artikel in zijn geheel hieronder volgen.

De A.H. Gerhardstichting.

De noodzaak tot het krachtig aanpakken van de huisvesting voor bejaarden behoeft niet uitvoerig te worden uiteengezet. Door vele publikaties op dit gebied is het bekend, dat wij in ons land het moment naderen waarop tien procent van onze bevolking ouder zal zijn dan 65 jaar. Vanzelfsprekend zullen niet al deze landgenoten in aanmerking willen of kunnen komen voor huisvesting in pensioentehuizen, maar als men weet dat de behoefte over een tiental jaren op circa 170.000 plaatsen wordt geschat en er op dit ogenblik ongeveer 70.000 plaatsen beschikbaar zijn, dan is het duidelijk dat er op de huidige generatie een omvangrijke taak rust. Speciaal voor de groep buitenkerkelijke bejaarden diende tot voor kort op dit terrein nog vrijwel alles gedaan te worden. Op 25 maart 1949 werd te Amsterdam in het leven geroepen de A.H. Gerhard Stichting, die tot doel heeft de oprichting en instandhouding van bejaardentehuizen op humanistische grondslag, in het bijzonder voor hen die niet tot enig kerkgenootschap behoren. Bestuur en functionarissen gaan bij hun werk uit van de humanistische levensovertuiging. Deze zal de sfeer in de huizen bepalen. Wat de bewoners betreft wordt bij plaatsgebrek uiteraard de voorkeur gegeven aan personen die zich krachtens hun humanistische levensovertuiging aangetrokken voelen tot huisvesting vanwege een instelling met een niet-godsdienstig karakter. Dit neemt niet weg dat in beginsel ook anderen, die zich menen thuis te voelen in een huis van de A.H. Gerhard Stichting, in geval van plaatsruimte kunnen worden opgenomen.

De Stichting koos de naam van A.H. Gerhard (1858-1948), om eer te bewijzen aan deze nobele vrijdenker en humanist, alsook om met verwijzing naar deze persoonlijkheid geen enkele twijfel te laten ontstaan aangaande de weloverwogenheid van haar doelstelling en de standvastigheid van haar streven.

Het eerste object van de Stichting is gerealiseerd.

In de tuinstad Slotermeer van de gemeente Amsterdam, aan de Slotermeerlaan 1, in de naaste omgeving van de Sloterplas, staat het A.H. Gerhardhuis. Het hoofdgebouw biedt plaats aan 235 personen, te weten 28 echtparen en 179 alleenstaanden. Bovendien behoren tot het complex 24 woningen voor echtparen die in staat zijn voor zichzelf te zorgen. In het hoofdgebouw genieten de bewoners huisvesting en algehele verzorging, terwijl met de mogelijkheid van geneeskundige hulp en ziekenverpleging, eventueel op de modern geoutilleerde ziekenafdeling is rekening gehouden.

Humanistische Stichting voor Bejaarden.

De A.H. Gerhard Stichting achtte haar taak niet beperkt tot de hoofdstad des lands, maar beoogt tevens het oprichten en in stand houden van pensioentehuizen in het gehele land.

Een samenwerking kwam tot stand met de Ned. Ver. voor maatschappelijk werk. "Humanitas" en de naam voor de landelijke stichting werd gewijzigd in Humanistische Stichting voor Bejaarden.

Inmiddels werden reeds in verschillende plaatsen van ons land stappen ondernomen om tot de oprichting van een thuis voor buitenkerkelijke bejaarden te geraken.

Zo werd ook in Haarlem een commissie samengesteld uit leden van de plaatselijke afdeling van het Humanistisch Verbond, Humanitas en de Vereniging De Vrije Gedachte (De Dageraad), welke commissie na enkele besprekingen en voorlichting, besloot haar medewerking aan het gestelde doel te verlenen. Een dagelijks bestuur werd benoemd om de nodige maatregelen in overleg met het bestuur van de Humanistische Stichting voor Bejaarden te treffen.

De Stichting Reinalda Huis te Haarlem.

Op 13 mei j.l. werd de stichtingsacte voor notaris Bennink Bolt te Amsterdam verleden en is hiermede dus officieel de Haarlemse stichting tot stand gekomen.

De stichting draagt een naam, die voor vele van onze Haarlemmers geen onbekende klank heeft, daar zij herinnert aan onze oud-burgemeester M.A.Reinalda, n.l. "Stichting Reinalda-Huis" ! De stichting werkt geheel onder auspiciën van de landelijke Humanistische Stichting voor Bejaarden. Het bestuur van de Stichting Reinalda-Huis Haarlem is als volgt samengesteld:

W. Mensink, voorzitter, Jac. Meesters, secretaris, H. Asbeek Brusse-Buurman, penningmeesteresse, T. Kerkhof-Pet en A.S.C. Strijbos-Eysvoogel.

Het secretariaat is gevestigd Van Dortstraat 16, Haarlem, telefoon 56997, waar men eventueel alle gewenste inlichtingen kan verkrijgen.

Wij hopen door bemiddeling van Humanistisch Contact onze leden met onze vorderingen op de hoogte te stellen.

Men kan ons streven steunen als:

1. CONTRIBUTANT, waarbij men zich verplicht tot een jaarlijkse bijdrage van f 10,= of meer. Contribuanten kunnen zich als gegadigden voor een plaats in één van de huizen opgeven.
(Uitdrukkelijk zij hierbij vermeld, dat men hierdoor wel als gegadigde wordt aangemerkt, doch geen recht op plaatsing kan doen gelden).
2. BEGUNSTIGER, waarbij men door een jaarlijkse bijdrage of door een storting ineens blijk geeft van instemming met het doel van de Stichting. Begunstigers worden geacht geen aanspraak te maken op een plaats in één van de huizen.

-o-

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"H U M A N I T A S"

Kaderblad.

Het augustusnummer van het kaderblad opent met een artikel van Prof. Mr. W.F.C. van Hattum over "Straf, vergelding en reclassering." Verder bevat het blad een samenvattend verslag van de reclasseringsconferenties, welke Humanitas in de verschillende streken van ons land voor de vrijwillige medewerkers heeft gehouden in het afgelopen voorjaar. De rede, welke de heer Uytenbogaard heeft gehouden ter gelegenheid van de viering van het 15-jarig bestaan van Humanitas, is in zijn geheel in dit nummer afgedrukt. Mevrouw Heuvink-Bakker geeft een overzicht van het ontstaan van een gesprekskring in Winschoten en verder bevat het nummer nog enkele boekbesprekingen.

-o-

HUMANISTISCHE JONGENREN GEMEENSCHAP

Verenigingsbladen.

Behalve het centraal geredigeerde Mededelingenblad van de H.J.G. bestaan op het ogenblik nog vier plaatselijke H.J.G.-organen en wel de volgende: Amsterdam: De Peperbus, Rotterdam: Polemiek, Den Haag: Humus en Utrecht: Domme kracht.

Zomerkampen.

Het aantal deelnemers aan de zomerkampen die eind juli en begin augustus werden gehouden te Laifour in de Franse Ardennen heeft die van vroegere jaren overtroffen. Het 1e kamp had ca. 35, het 2e ca. 30 deelnemers. Aan het 1e kamp namen ook 6 leden van de Belgische HJB deel.

Weekend "Verdraagzaamheid".

Dit reeds aangekondigde weekend (zie Doc.dienst juli-augustus 1960) wordt i.p.v. in Rotterdam in Amsterdam gehouden op 17 en 18 september a.s. De inleidingen zullen o.m. door Henk Bosselaar en Hein Spaan worden gehouden. Hierbij zal o.m. onze houding t.o.v. de Duitsers ter sprake komen.

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG "SOCRATES".

Naamsverandering.

Wij vestigen de aandacht erop dat de Studenten Vereniging op Humanistische Grondslag haar naam heeft gewijzigd, als hierboven is aangegeven.

Najaarsconferentie:

Op 5 en 6 november zal de vereniging haar najaarsconferentie houden over politiek en levensbeschouwing. Nadere gegevens volgen nog.

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Jaarvergadering.

De Jaarvergadering van de Humanistische Werkgemeenschap zal gehouden worden op zaterdagmiddag 19 november a.s. in het Erasmushuis te Utrecht. De heer J.J.A. Berger, Lid van de Tweede Kamer zal op deze bijeenkomst een inleiding houden. De plaatselijke afdelingen zullen t.z.t. de voor deze bijeenkomst benodigde stukken worden toegezonden.

Vernieuwing.

In het augustusnummer van "Vernieuwing", het officiële orgaan van de H.W.G. geeft de redakteur K. Timmerman zijn visie op de schokkende gebeurtenissen in de Kongo. M.G. Warffemius schreef een artikel over de verantwoordelijkheid van de humanistische socialist en leverde tevens een bijdrage voor dit nummer, waarin hij de aandacht van de vakbeweging vraagt voor haar ethische doelstellingen.

Henri Sandberg herdacht in een artikel voor "Vernieuwing" de onlangs overleden Engelse humanist Aneurin Bevan en aansluitend daaraan beschreef K. Timmerman een aantal episoden uit het veelbewogen leven van Bevan. Meyer de Vries leverde weer z'n "Dingen van de dag" alsook enige andere artikelen, o.a. een over het overstappen van belangrijke overheidsdienaren naar het grote bedrijfsleven.

-o-

RADIO-LEZINGEN

Lezingen in de maanden september en oktober voor de VARA.

25 sept.: P.H. Dubois "Avonturen van het humanisme: de eeuw van Voltaire".

2 okt. : Prof. Dr. Libbe van der Wal "En wat zegt een humanist daarvan ?"

Lezing voor de AVRO.

4 okt. : Mw.A.J. Groenman-Deinum "Zij leiden een eigen leven".

-o-

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST

THE MONTHLY RECORD

Vol. 65 No.7
july 1960

The Religion of America
Is it Peace ?
Status and Class in England Today
History Minus a Leader - I
Lolita

D.G. MacRae
Archibald Robertson
T.H. Pear
P.G. Roy
F.H.A. Micklewright

THE HUMANIST (LONDON)

Vol. 75 No.8
August 1960

Science and the Human Values
The Truth about Chessmann
Religious Instruction in Schools
How to Reduce Crime
Cecil Day Lewis: A Self-Portrait
The Chemistry of Religious Experience
What Happened in Eden ?
Myra Buttle's Bitch Hunt
Focus on London University

Sir Julian Huxley
Evan Williams Thomas
F.R. Griffin
George Robinson
Robert Greacen
Michael H. Briggs
R.J. Mostyn
Hyman Levy
A.D. Cohen

Vol. 75 No.9
september 1960

Saving the World's Mothers
Should We Attack Religion ?
Future of Whites in Africa
Solving South Africa's Problem
What is Mental Health ?

S. & V. Leff
Victor Purcell
Ian Allan
Edgar Sandler
Clifford Allen

The Impossibility of Omnipotence
Tribute to Pestalozzi
Behind the Prison Bars
The Sacrificial Society

Numa Clive Negri
D.L. Hobman
George Robinson
A.D. Cohen

THE RADICAL HUMANIST

No. 23
June 5th, 1960

Humanist Aspect of basic Democracies
Lost Illusions

Syed Amir Nawab
Raymond Aron

No. 24
June 12th 1960

A Non-Communist Manifesto
India-China Border Dispute
The Fight for Freedom under
Dictatorship

Andrew Shonifield
Champakali C. Bhatt

George Gibion

No. 25
June 19th 1960

Death of a Genius
Latin America's Image of the U.S.
New Chance for Turkish Democracy
Politics and Morals

Manya Harari
Frank Tannenbaum

Biswanath Banerjee

No. 26
June 26th, 1960

Military Pacts cannot defeat
Political Enemy
No Reasonable Opposition
Back to the Cold War ?

Ellen Roy
Edward G. Seidensticker
Raymond Aron

No. 27
July 3rd, 1960

Sudhindranath Datta: A Homage
Two Aspects of the Students' Problem
The Problem of Opposition in Indian
Democracy
The Law as teacher

Buddhadev Bose

G.D. Parikh
Harris Wofford, Jr.

DIE FREIGEISTIGE AKTION

Jahrgang 4 Nr.8
August 1960

Immanuel Herrmann
"Christliches" vom Balkan
Reaktionäre Aufklärung der Nachhut
Katholizismus und Demokratie

Ludwig Ankenbrand
Rudolf Genschel
Wilhelm H. Dopp
Hugo Nöring

INTERNATIONAAL NIEUWS

Dagelijks Bestuur IHEU.

In en Om, het Mededelingenblad van de leden van het Humanistisch Verbond meldt het volgende.

" De jaarlijkse vergadering van het Dagelijks Bestuur van de Humanistische Internationale is ook dit jaar, zoals gebruikelijk in Utrecht gehouden en wel op 2 en 3 juli. Behalve voorzitter Van Praag en secretaris Blackham uit Londen, waren aanwezig mevrouw M. Morain uit St. Francisco en de heer Hornbeck uit St. Louis, de laatste als plaatsvervanger van penningmeester Scheuer, die wegens drukke werkzaamheden de reis van New York naar Nederland niet kon ondernemen. Het Indiase lid ontbrak, maar als gasten konden begroet worden de heren Ogwurike uit Nigeria, die in Londen studeert en de voorzitter van de Noorse organisatie Dr. Horn. De leden van de Nederlandse staf mevrouw Boomsma en de heren Bijleveld, v.d. Ban, Koppenberg en Polet woonden eveneens de zittingen bij.

Aan de eigenlijke vergadering ging een bijeenkomst van het zgn. ontwikkelingscomité vooraf, dat tot taak heeft de secretaris suggesties te verschaffen over nieuwe mogelijkheden ter verbreiding van de humanistische gedachte. In het bijzonder werd daarbij aandacht geschonken aan de ontwikkeling in Afrika. Dit comité heeft een permanent karakter en bestudeert ook de mogelijkheden die de Internationale aan de nodige financiën zal kunnen helpen, om overal waar dit nodig is, steun aan kleine groepen te verlenen. Hoe zeer dit van belang is, bleek wel duidelijk bij de bespreking van de moeilijkheden, die de groep in Nigeria heeft. Ongetwijfeld zijn hier voor het humanisme grote mogelijkheden aanwezig, maar om deze in een zo groot land met een bevolking van bijna 40 miljoen te verwezenlijken, zal een enorme en langdurige inspanning vragen.

Organisatie-secretaris Koppenberg liet in zijn jaarverslag niet na te wijzen op de onmiskenbare vooruitgang die in het afgelopen jaar geboekt is, vooral door aansluiting van de Duitse Bond van Vrij-Religieuze Groepen, die ruim 30.000 leden telt. Ook de prijsvraag, die is uitgeschreven, waarbij aan jonge mensen gevraagd werd een opstel over het humanisme te schrijven en waarvoor uit 19 landen ongeveer 90 bijdragen werden ontvangen, heeft door de zeer grote verspreiding meegeholpen de betekenis van het humanisme te beklemtonen. Er is een toenemend contact met belangstellenden overal ter wereld, en hiervan is dikwijls het gevolg dat zich rondom zo-n belangstellende kleine groepen vormen. Het is dan ook noodzakelijk over lectuur te beschikken en daaraan is door het uitgeven van enkele brochures gedeeltelijk voldaan. Ook het contact met de Verenigde Naties, waar de IHEU een waarnemer heeft en met de UNESCO werd gememoreerd.

De organisatie kampt echter voortdurend met geldgebrek, waardoor het onmogelijk is allerlei zaken ter hand te nemen, die eigenlijk dringend zouden moeten gebeuren. Als gevolg hiervan is ook een persoonlijk contact gering, omdat de mensen en de middelen ontbreken om dit uit te voeren, al heeft er ten opzichte van vorige jaren zich een verbetering voorgedaan, doordat de heer Koppenberg enkele bezoeken aan Duitsland, Zwitserland en België heeft gebracht. De voorzitter Van Praag woonde in Parijs enkele zittingen van de Unesco bij. Bijzondere aandacht werd besteed aan het derde congres, dat in 1962 zal worden gehouden. Besloten is, dat dit congres in Oslo zal plaatsvinden, waarbij de snel groeiende, jonge Noorse organisatie als gastvrouw zal fungeren. De eerste maatregelen zijn al genomen, terwijl ook besprekingen plaatsvonden over de te behandelen onderwerpen.

Evenals dit in 1957 in Londen het geval is geweest zullen kleine groepen van specialisten discussies voeren over afzonderlijke onderwerpen zoals geestelijke verzorging enz. teneinde de afgevaardigden in de gelegenheid te stellen van elkaars ervaringen kennis te nemen. Enige werkgroepen zijn al met de voorbereiding gestart, teneinde straks aan het congres de onderwerpen te kunnen voorleggen.

Voor en na de eigenlijke vergaderingen hebben de buitenlandse deelnemers bezoeken gebracht aan de Floriade, het A.H. Gerhardhuis, enkele militaire tehuizen en De Ark. Door hun enthousiasme zijn we nog weer eens gewezen op het feit, dat, hoe moeilijk de positie van de humanistische beweging in Nederland veelal is, we toch op sommige terreinen reeds resultaten bereikt hebben, die gezien mogen worden".

Correspondentieclub.

De IHEU heeft een correspondentieclub opgericht die uitstekend loopt. Het aantal gegadigden voor correspondentie met een Humanist uit een ander land is zeer groot.

Ieder die mee wil doen, kan zich schriftelijk wenden tot het secretariaat van de IHEU, Oudegracht 152 Utrecht, Men wordt verzocht f. 2,= over te maken, en op te geven: zijn adres, naam, leeftijd, beroep en de taal (talen) waarin men wenst te corresponderen.

Amerika.

The Ethical Outlook van july-augustus 1960, het blad van de American Ethical Union, deelt het volgende mede.

Op de in 1960 gehouden conferentie over kind en jeugd (the White House Conference on Children and Youth) is een rapport opgemaakt over grondbeginselen voor een moreel verantwoord leven.

In dit rapport zijn de traditionele godsdienstige opvattingen weergegeven. James F. Hornback, de voorzitter van de St. Louis Society van de Ethical Union, heeft daartegen bezwaar gemaakt. Zijn bezwaar werd ondersteund door 15% van de stemgerechtigden, welk percentage vereist is om een minderheidsrapport te kunnen uitbrengen. Hierna werd de opvatting van deze minderheid als volgt geformuleerd: wij onderschrijven het Amerikaanse ideaal van vrijheid en gelijk-gerechtigdheid van godsdienst, wij onderschrijven het recht van de jongeren deel te hebben aan de morele en godsdienstige verworvenheden van de mensheid en hun recht, hun eigen, persoonlijke maatstaven te ontwikkelen. Daarom verwerpen we de met zoveel woorden neegelegde veronderstelling in de resolutie van de meerderheid, dat deze maatstaven afhankelijk zijn van een persoonlijk geloof in God. Evenmin aanvaarden wij de stelling, dat waardigheid van de mens slechts kan worden afgeleid van het geloof dat de mens door God geschapen is. Met deze beperkingen onderschrijven wij van harte de rest van de resolutie.

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.

Een artikel over verzuiling. (Friese Koerier)

In de Friese Koerier van 30 juli j.l. verscheen onder de titel: Kettingreactie, het volgende artikel.

" Een mensenleeftijd lang reeds is Nederland het slagveld van de strijd
" om de macht tussen de zogenaamde "levensbeschouwelijke groepen", een strijd
" die het aanzien heeft gegeven aan een proces van steeds voortgaande verka-
" veling der volksgemeenschap. Verzuiling is eigenlijk een slecht woord, omdat
" men veeleer de indruk krijgt dat dit proces de zuilen van saamhorigheid
" die een volksgemeenschap behoren te schragen, ondermijnt. Hier in het Noor-
" den wordt van confessionele zijde dikwijls aangevoerd dat de benaming
" openbaar" of "algemeen" voor een school of ziekenhuis of leeszaal bedriege-
" lijk is, omdat er een kleurloze neutraliteit mee wordt aangeduid. Het zou
" dan de schijn krijgen alsof die neutraliteit, in wezen een onding, de nor-
" male situatie zou weergeven. Dat is niet zo, zeggen de voorstanders van zo
" veel mogelijk confessionele grondslagen. Een school of een ziekenhuis op
" christelijke grondslag, dat is een normale school. Natuurlijk zit daar iets
" in, en men kan het gemakkelijk verder uitbreiden en van een meer gepronon-
" ceerd standpunt tot een stelling komen, dat gereformeerd of hervormd of
" humanistisch "normaal" is. Het hangt er maar van af hoe men de camera stelt.
" Maar in wezen komt het dan hier op neer, dat men de gemengde volksgemeenschap
" niet accepteert zoals zij is, maar haar wil omvormen naar het eigen beeld.
" Dan wordt het een strijd van meerderheid en macht.

" Geen wonder dat in streken met een vrijwel eenvormig kerk- en cultuurpa-
" troon die leuze van "zoals wij het zien is het normaal" gretig wordt overge-
" nomen. In een overwegend gereformeerde streek stuit een instelling ten
" algemenen nutte op gereformeerde grondslag niet op noemenswaardige tegen-
" stand. Men kan immers de niet gereformeerde minderheid gemakkelijk wegstem-
" men. Wanneer men nu uitgaat van de gedachte dat de kleine Nederlandse gemeen-
" schap dan maar als een erfenis moet worden verdeeld, heeft men daarmee geen
" moeite. Maar dan moet men zich ook niet verwonderen wanneer deze boemerang
" terugkeert.

" In het Zuiden, waar de meerderheid der bevolking rooms-katholiek is, ligt
" het voor de hand dat men daar de rooms-katholieke grondslag als normaal aan-
" vaardt. Vandaar het conflict in Bergen op Zoom. Daar heeft men geen room-
" katholiek ziekenhuis, maar een Algemeen Burger Gasthuis, dat echter de aldaar
" werkzame medici verplicht zich te houden aan de richtlijnen van de katholieke
" medische moraal. Het zal heel moeilijk zijn de rooms-katholieke meerderheid
" te overtuigen dat daar iets op tegen is, aangezien dit volgens hun overtui-
" ging de enig goede moraal is, en het loslaten van deze eis de deur zou open-
" zetten voor een verkeerde moraal.

" Maar zo goed als er in het Noorden roomsen wonen, zogoed wonen er in het
" Zuiden ook protestanten en onkerkelijken, en die hebben wel bezwaar. Terecht,
" ook al laden ze daarmee bij de roomsen het odium van immoraliteit op zich.
" Men dient zich in zulk een geval de vraag te stellen, of een volksgemeenschap
" het tot zijn gemeenschappelijke taak kan rekenen zijn zieken te verzorgen,
" of dat dit perse groepsgewijze dient te geschieden. Wie de eerste vraag toe-
" stemmend beantwoordt, kan daarbij niet de pretentie hebben het wel gezamenlijk,
" maar dan volgens de richtlijnen van het eigen inzicht te willen doen.

" Dat betekent dat men de samenwerking afwijst. En dat betekent tevens dat
" men dan ernst moet maken met de verkaveling, en Nederland moet vullen met,
" al naar de ligging van de bevolking, rooms-katholieke, gereformeerde,
" hervormde, baptistische, getuigen-van-Jehova en humanistische ziekenhuizen.
" Allemaal met, men zou in Zuid-Afrika zeggen "eie-soortige ontwikkeling".
" Wat B. en W. in Bergen op Zoom voorstellen is, hoe goed bedoeld, onaan-
" vaardbaar. Het lokt een kettingreactie uit, die een ziekenhuis in b.v.
" Dokkum zou nopen te komen tot een poging om het woord "algemeen" te inter-
" preteren als "in overeenstemming met de gereformeerde moraal". Verder kan
" ieder dit fatale lijstje naar believen invullen. Het kan haast niet anders
" of Bergen op Zoom moet het streven naar zoveel mogelijk protestantse
" ziekenhuizen elders versterken en fanatiseren. Tot eindelijk de waanzin
" zichtbaar wordt, en de Nederlandse christenen begrijpen dat christendom
" geen machtsbegeerte, maar dienstbetoon is.

Humanistische rubrieken. (Arnhems Dagblad)

In het Arnhems Dagblad van 15 juli en andere bladen van de Gelderlander Pers is weer een aflevering van de Humanistische Rubriek verschenen. Ditmaal geeft de samensteller de inhoud weer van een artikel uit Mens en Wereld over de laatste publikatie van het Nederlands Gesprek Centrum over de zin van de zondag. De samensteller van de rubriek acht het opmerkelijk dat tussen Humanisten en Christenen in de praktijk zo'n grote overeenstemming bestaat over de zondagsviering.

Verder geeft de rubriek enige cijfers betreffende de groei van het werk van de sectie reclassering van Humanitas. Er wordt het een en ander meegedeeld over het Humanisme in India, het derde internationale congres van de IHEU in Oslo en over een artikel van M. van Driel in Mens en Wereld, waarin deze De Nieuwe Gedachte, een vereniging die van 1916 tot 1935 heeft bestaan en die enigszins als een voorloper van het Humanistisch Verbond kan worden beschouwd, bespreekt.

De taak van het Humanisme. (Bevrijdend Denken)

In Bevrijdend Denken van 30 juli mengt Jo Scheper zich in wat hijzelf noemt: "onze moeizaam op gang komende discussie met de jongeren". Een van hen had zich zijn gevoel van onbehagen uitgesproken over de anti-klerikale strekking van artikelen in Bevrijdend Denken. Hierop heeft de redacteur zich verdedigd. Jo Scheper heeft ook een gevoel van onbehagen al is hij het met het standpunt van de redacteur niet oneens. In zijn artikel brengt hij het Humanisme ter sprake en hij schrijft o.m.:

" Laat ik het zó stellen: het moderne humanisme moet een oplossing bieden.
" Ik zie de taak van het moderne humanisme even groot als de rol die het
" christendom in de afgelopen tweeduizend jaar heeft gespeeld: het moderne
" humanisme heeft de onontkoombare opdracht zoveel klaarheid omtrent het
" wezen van de mens te verschaffen dat wij de onoverzichtelijkheid kunnen
" doorzien, de onzekerheid kunnen aanvaarden, opdat de onrust en de onverschil-
" ligheid veranderen in innerlijke rust en levensaanvaarding.

" Vervult het moderne humanisme deze taak ?

" Nee. Nog niet. Het lijkt er zelf (nog) niet op !

" Wat Nederland betreft: Onze eigen beweging vegeteert, teert op haar
" oude lauweren, die niet erg voedzaam zijn en al wel spoedig verteerd zullen
" wezen. Maar ook het Humanistisch Verbond voldoet niet aan bovengenoemde
" taakstelling.

" Het werpt zich grotendeels op het praktisch humanisme (waarvan ik niet
" beweer dat het overbodig is) en is verder een bezinningscentrum. Doch
" het laatste in veel te passieve en heilige-huisjes-ontziende zin. Met
" veel te weinig durf ! Wat komt eruit ?

" Men kan het christendom veel verwijten, maar niet dat het de eerste chris-
" tenen ontbrak aan moed en radicale aanpak !

" En hoe staat het daarmee bij ons ?

" Wil het moderne humanisme een factor van betekenis worden, dan zal het
" moeten aanslaan bij de massa, en vooral bij de jongeren. Dan zal het radicaal
" moeten durven zijn. Radicaal in de letterlijke betekenis van het woord;
" gaande tot de wortels. Want de grote problemen van onze tijd ontspringen
" aan de wortels van onze samenleving.

" Dan moet het moderne humanisme openlijk durven te breken met onze ver-
" zakelijke samenlevingsvormen, openlijk partij durven te kiezen - tégen de
" aanpassingseisen van onze maatschappij in - voor een (mits positief) non-
" conformisme, voor zelfverwerkelijking van de individuele mens, voor nieuwe
" tussenmenselijke verhoudingen, op basis van het recht op geluk voor iedereen!

" Er is immers een complex van vraagstukken dat roept om een radicaal
" nieuwe oplossing, zoals: de onderwijsvernieuwing in al haar facetten, het
" studieloon, de vorming van de mens tot geestelijke zelfstandigheid en verdere
" persoonlijkheidsvorming, het recht op maatschappelijke zelfstandigheid voor
" ieder mens, individueel zelfbeschikkingsrecht - waaronder de euthanasie -,
" verdraagzaamheid, jeugdseksualiteit en "sex" in het algemeen, aanvaarding
" der anti-conceptie, het recht op abortus, de huwelijkswetgeving, de verhouding
" individu-gemeenschap, de economische doelstelling en taakverdeling, hoogte
" en verdeling van het maatschappelijk inkomen, particulier bezit en gemeen-
" schapsbezit, sociale risico-verzekeringen, het bevolkingsvraagstuk, de
" ruimtelijke ordening, gezondheidszorg, jeugdzorg, sport, culturele zorg,
" het strafrecht, de verhouding gemeenschap-overheid, de internationale ver-
" houdingen; kortom: vraagstukken van het zichzelf-kunnen zijn van de indivi-
" duele mens, van positieve tussenmenselijke betrekkingen, leidend tot een
" optimale verhouding van vrijheid en tussenmenselijke warmte, en van een ge-
" meenschap, gebaseerd op solidariteit in plaats van rivaliteit.

" Niet tegen kerk en godsdienst moeten wij ons keren, maar tegen de be-
" staande samenleving als geheel. In deze maatschappij, waarin de mens niet
" zichzelf kan zijn, maar die hem dwingt tot conformisme, tot zich aanpassen
" en zich inpassen in het geheel als een radertje waarvan de individualiteit
" is weggepolijst: dáárin ligt de bron van de ontmenselijking van de mens.

" Denkt U soms dat een dergelijk zich tegen de maatschappijstructuur
" kerend radicalisme verouderd is ? Een beweging (zoals in dit geval het
" moderne humanisme) slaagt alleen als zij aansluit bij wat potentieel reeds
" in de mensen leeft. Ze moet "in een behoefte voorzien". Voor het moderne
" humanisme is dat de behoefte aan sanering van onze samenleving, maatschappelijk
" en internationaal".